

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA SREDNJO ŠOLO 2021/2022

Tekmovalni skupini: Srednja šola A in Srednja šola B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Naloge rešuj tako, da pri nalogah izbirnega tipa klikneš na pravilno rešitev, pri nalogah odprtega tipa pa odgovore napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi.

Poleg osnovne računalniške opreme lahko uporabljaš prazen list papirja, kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 90 minut časa.

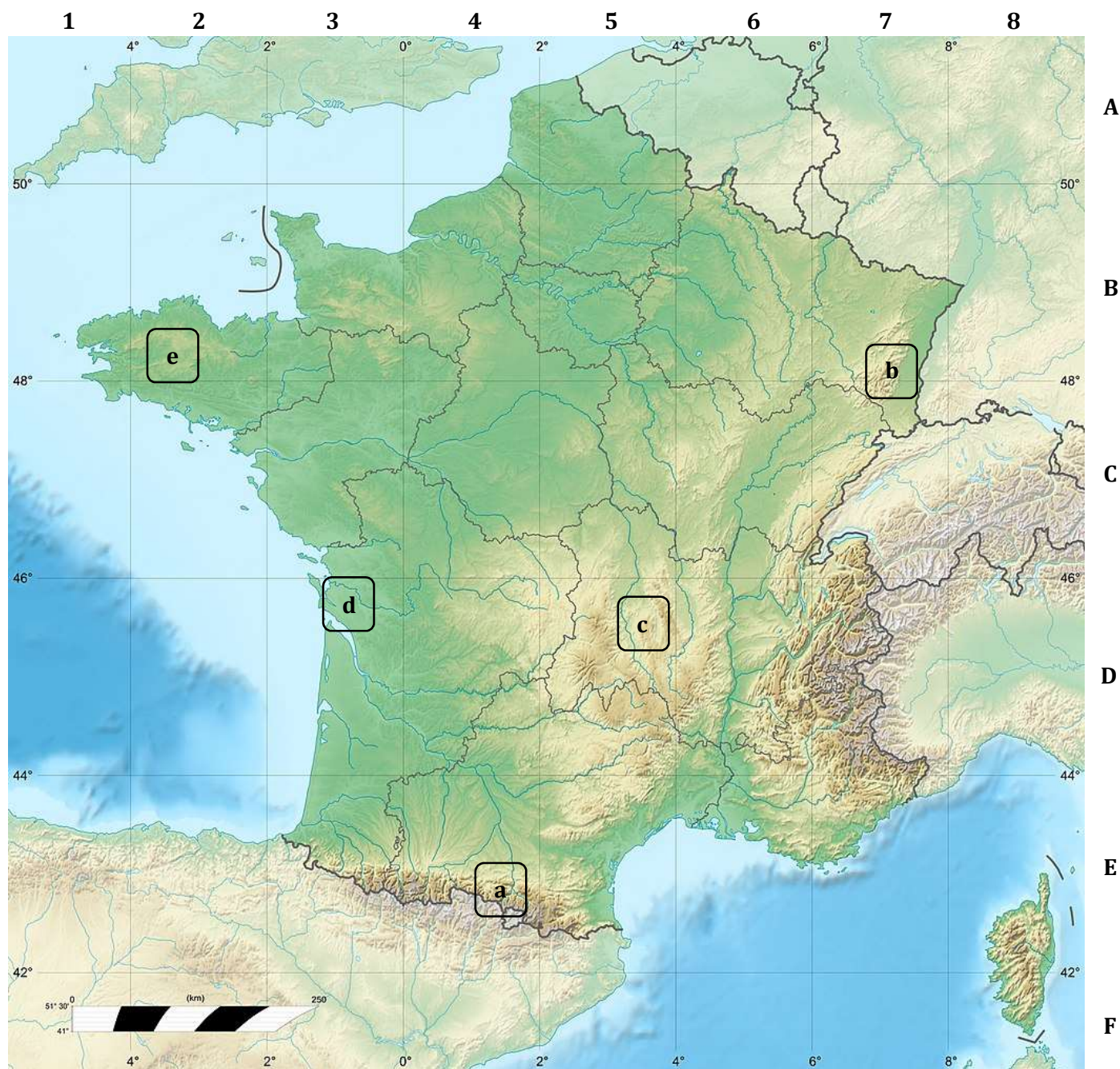
Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

SKLOP A

Pri nalogah od 1 do 20 izberi pravilni odgovor in klikni na pravilno rešitev.

Slika 1: Zemljevid Francije

Vir: Wikipedia. 2021. France. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Port_de_Venasque#/media/File:France_relief_location_map.jpg (citirano 2. 12. 2012).

1. S pomočjo slike 1 razberi koordinate najsevernejše točke Francije.

- a) $51^{\circ}05'S$ $2^{\circ}32'V$
- b) $42^{\circ}20'S$ $2^{\circ}31'V$
- c) $41^{\circ}20'S$ $9^{\circ}15'V$
- d) $48^{\circ}24'S$ $4^{\circ}47'Z$
- e) Nič od naštetega.

2. S pomočjo slike 1 ugotovi, v katerem kvadrantu (med naštetimi) je površje najbolj razgibano.

- a) A6
- b) B4
- c) C2
- d) D5
- e) D7

3. Najstnica iz Andore je potovala po Franciji. Odpotovala je proti vzhodu do francoske riviere. Od tam je nadaljevala pot proti severu in jo končala v velikem mejnem jezeru s sosednjo državo. V katerem kvadrantu slike 1 se je končala njena pot?

- a) D3
- b) C7
- c) E3
- d) A4
- e) E7

Slika 2

Foto: B. Stojilković, 2012.

4. S pomočjo slike 1 določi, na kateri od označenih točk je bila posneta slika 2.

- a) a
- b) b
- c) c
- d) d
- e) e

5. Območje e na sliki 1 se jezikovno razlikuje od prevladujočega jezika v Franciji. Kateri jezik govorijo na tem območju?

- a) Baskovski.
- b) Alzaški.
- c) Flamski.
- d) Bretonski.
- e) Valonski.

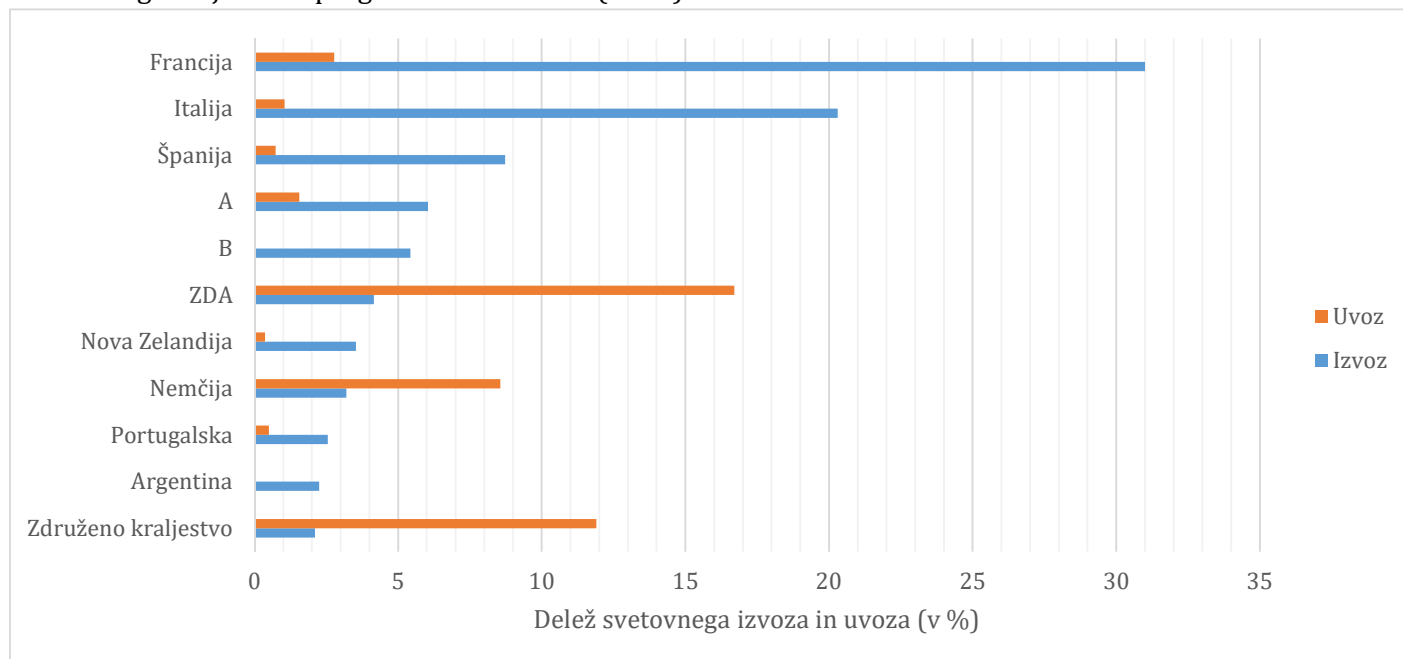
6. Francija je glavna izvoznica vina. Glede na sliko 3, kateri državi sta označeni s črkama A in B?

	Država A	Država B
a)	Avstralija	Čile
b)	Avstralija	Kitajska
c)	Gruzija	Južnoafriška rep.
d)	Avstralija	ZDA
e)	Južnoafriška rep.	Čile

7. Italija je leta 2019 izvozila vina v vrednosti 7,25 mrd \$. Glede na sliko 3, kolikšno vrednost uvoza vin je imela Francija?

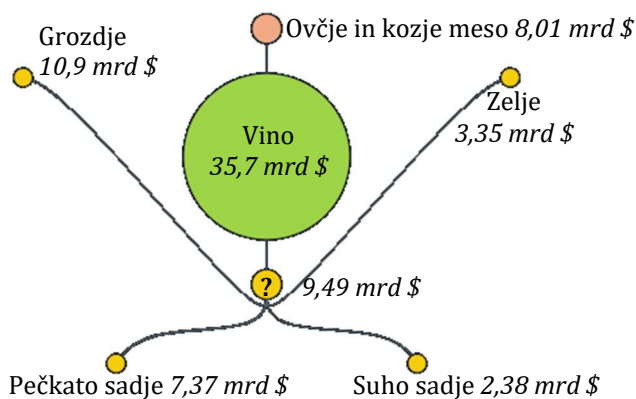
- a) 35,7 mrd \$.
- b) 3,12 mrd \$.
- c) 11,8 mrd \$.
- d) 375 mio \$.
- e) 989 mio \$.

Slika 3: Trgovanje z vini pri glavnih izvoznih (2019)

Vir: OEC. 2021. URL: <https://oec.world/en/profile/hs92/wine> (citirano 2. 12. 2021).

Slika 4: Najverjetnejši izvozi izvoznice vin

Vir: OEC. 2021. URL: <https://oec.world/en/profile/hs92/wine> (citirano 2. 11. 2021).

8. Glede na sliko 3 in 4, kaj je najverjetneje, da države izvoznice vina še izvažajo?

- Tropsko sadje in olupke citrusov.
- Oreščke in okrasna drevesa.
- Jagodičevje in citruse.
- Jabolka in hruške.
- Cvetje in moko.

9. Kaj najverjetneje označuje kvadratni znak (■) na sliki 5?

- Hotelske komplekse.
- Središča razvoja.
- Domače kraje obiskovalcev.
- Lokalne znamenitosti.
- Javna stranišča.

10. Glede na sliko 5, kateri zunanji dejavnik najbolj vpliva na razvoj vinskih cest?

- Potrebe in želje obiskovalcev.
- Podjetniške značilnosti domačinov.
- Lokalni usmerjevalci razvojne politike.
- Naravni viri območja.
- Kulturna dediščina območja.

Preglednica 1: Opisi treh faz razvoja vinskih cest

Št.	Opis
I	Visoka povezanost
II	Skromne investicije v marketing
III	Naraščajoč skupek deležnikov
IV	Nekaj skupinskega povezovanja
V	Skromna povezanost
VI	Zaostalost pri oglaševanju
VII	Srednja stopnja zavedanja o turizmu
VIII	Lastna znamka regije
IX	Neodvisni operaterji

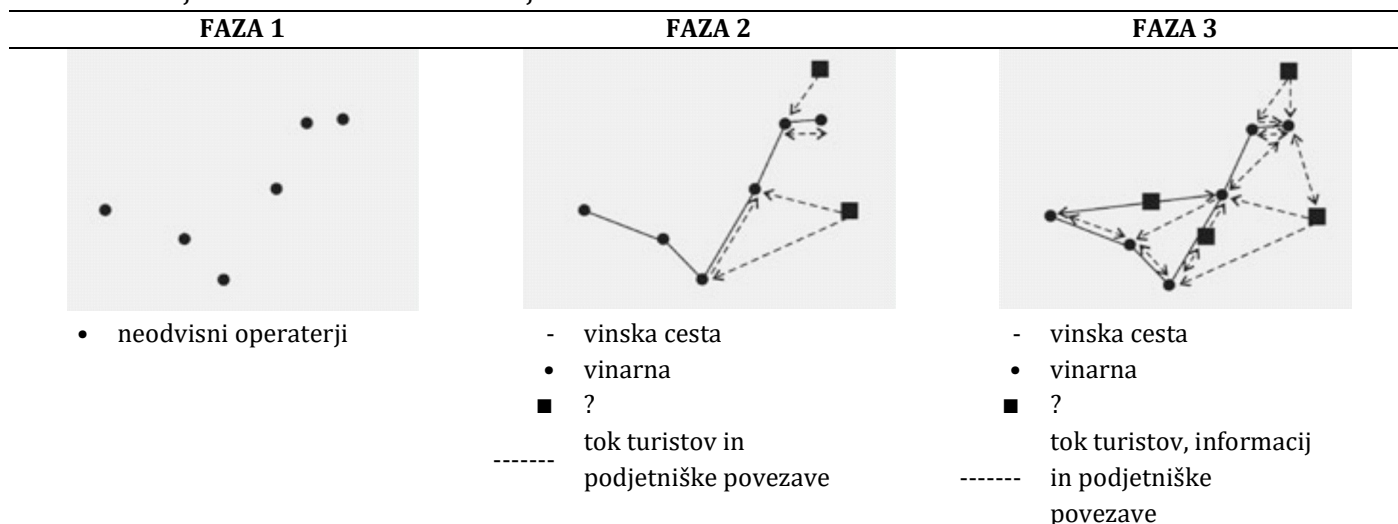
11. Glede na sliko 5 in preglednico 1, kakšno je najverjetnejše zaporedje opisov razvoja vinskih cest?

- VI ► V ► III, IX
- II ► IX, VII ► I
- II ► IX, VI ► VIII
- IV, V ► I ► III
- VI, IX ► III ► I, VIII

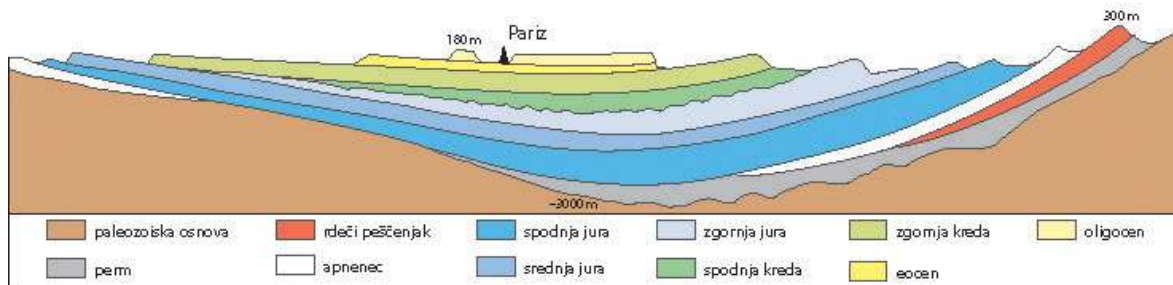
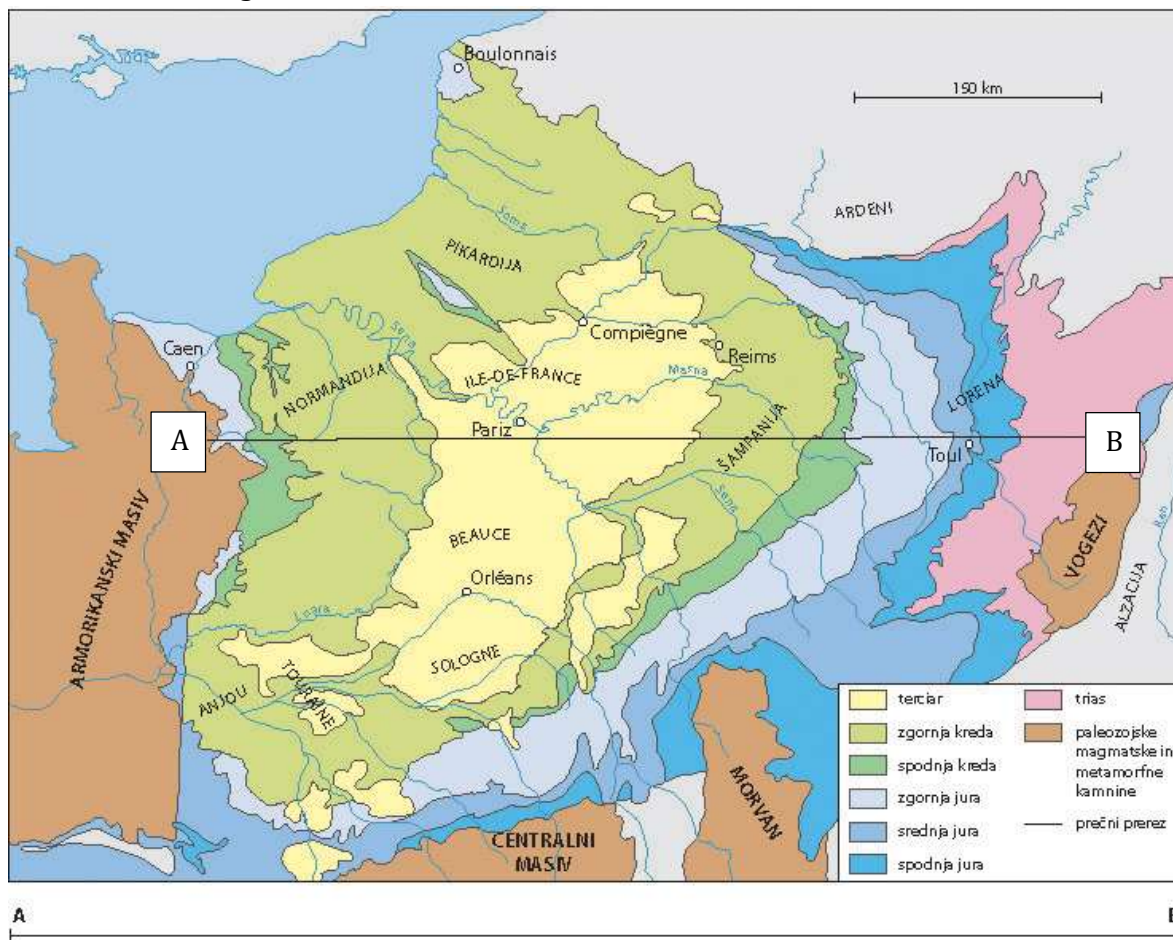
12. Predstavlja si potovanje od točke A do točke B na sliki 6. Katera trditev drži za to pot?

- Kamninska podlaga bi se spreminjala od najstarejše do najmlajše in zopet do najstarejše.
- Pariz, kamor bi prišli na sredi poti, bi bil na najstarejših kamninski podlagi.
- Na območju se ne bi srečali z aluvialnimi sedimenti.
- Ura vnan hercinski masiv.
- Zaradi prehodnega oceanskega podnebja in puhlice so prsti sprane in slabše rodovitne.

Slika 5: Razvoj vinske turistične destinacije v treh fazah

Slika 6: Geološka zgradba Pariške kotline

Vir: Rebernik, D., 2018. Osnove fizične geografije Evrope. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 184 str.

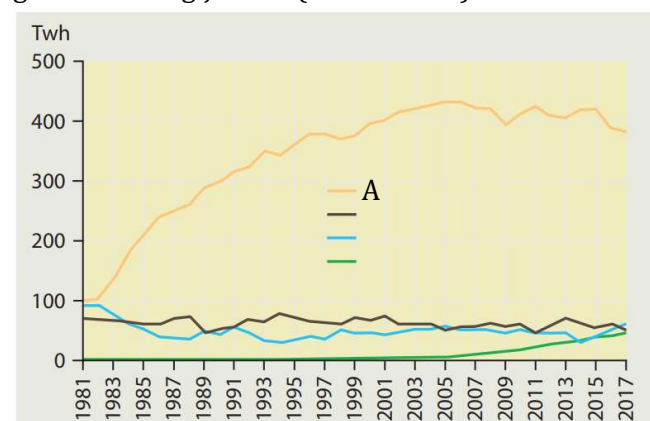
13. S pomočjo slike 6 navedi, kako se imenujejo stopnje v površju Pariške kotline.

- Dolci/Dolki.
- Spodmoli.
- Mese.
- Eskerji.
- Queste/Kveste.

14. Kateri energijski vir je na sliki 7 označen s črko A?

- Hidroenergija.
- Vetrna energija.
- Fosilna goriva.
- Jedrska energija.
- Nič od naštetega.

Slika 7: Proizvodnja električne energije v Franciji glede na energijski vir (1981–2018)

Vir: Senegačnik, J., 2021. Geografija sodobne Evrope. Ljubljana: Modrijan Izobraževanje, 160 str.

15. Glede na sliko 7 (se) je količina proizvedene energije v Franciji po letu 2010: ...

- a) drastično zmanjševala.
- b) zmerno zmanjševala.
- c) zmanjševala in povečevala v valovih.
- d) stagnirala.
- e) skokovito povečevala.

16. Francija sodi med zelo centralizirane države.

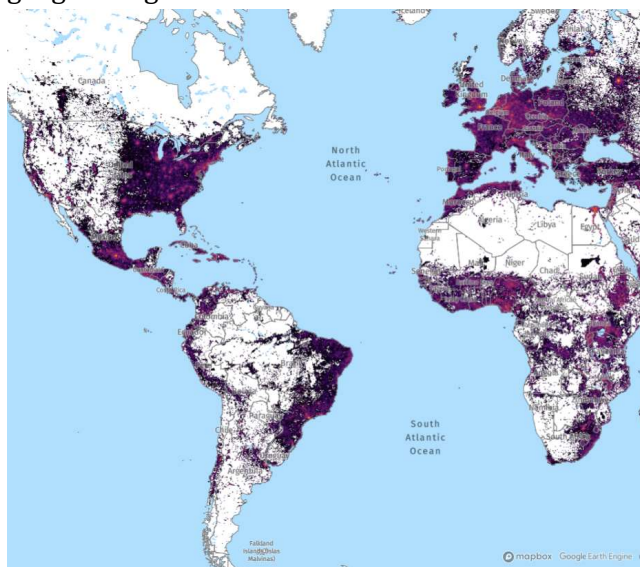
Kateri je glavni razlog za to?

- a) Izrazite razlike v izobrazbeni sestavi med glavnim mestom in podeželjem.
- b) Absolutistična ureditev v preteklosti in prometna lega prestolnice.
- c) Razdrobljenost na departmaje, ki med seboj tekmujejo.
- d) Težko je vzdrževati omrežje šol in univerz po celotni državi.
- e) Zelo neenakomerna razporeditev prebivalstva.

17. Skozi kateri dve državi od naštetih poteka največji vzporednik?

- a) Skozi Sudan in Indijo.
- b) Skozi Etiopijo in Filipine.
- c) Skozi Venezuelo in Nigerijo.
- d) Skozi Kolumbijo in Ugando.
- e) Skozi Avstralijo in Bolivijo.

Slika 8: Zemljevid prostorske razmestitve izbranega geografskega elementa

Vir: Global Forest Watch. 2022. URL: <https://tinyurl.com/3bmwbue2> (citirano: 28. 12. 2021).

18. Na sliki 8 so prikazana območja z:

- a) največjo svetlobno onesnaženostjo.
- b) največjo gostoto prebivalstva.
- c) največjo biodiverziteto živalskih in rastlinskih kopenskih vrst.
- d) najhitrejšo erozijo prsti.
- e) največjim deležem prebivalcev z univerzitetno izobrazbo.

19. Organizatorji olimpijskih iger v Tokiu l. 2021 so se srečevali s številnimi izzivi, med katerimi je bilo največ pozornosti namenjene pandemiji Covid-19. Kateri naravni pojav pa je konec julija 2021 še dodatno ogrožal organizacijo številnih športnih dogodkov na Japonskem?

- a) Izbruh vulkana na severnem otoku.
- b) Poplavljanje morja zaradi podmorskih tektonskih premikov.
- c) Zaporedni močni potresni sunki.
- d) Pustošenje tajfuna.
- e) Pojav ozona v prizemnih plasteh zraka.

20. Da bi bile olimpijske igre trajnostne, bi morale »imeti omejen ekološki in materialni odtis, spodbujati socialno pravičnost in izkazovati dolgoročno ekonomsko učinkovitost« (Müller in sod., 2021). Kateri opis najbolje opisuje socialni vidik trajnostnosti olimpijskih iger?

- a) Dejanski stroški olimpijskih iger pogosto presegajo predvidene stroške, kar posledično omejuje financiranje drugih projektov.
- b) Veliki športni dogodki zahtevajo velike zgradbe, ki se po končanju dogodkov redko uporabljajo.
- c) Olimpijske igre se pogosto odvijajo v centrih mest, zato so najrevnejši sloji pogosto preseljeni na druge lokacije.
- d) Med pripravo olimpijskih iger gostiteljska mesta ali države težje vlagajo še v druge razvojne projekte, saj olimpijske igre zahtevajo velike količine denarja.
- e) Višje število gledalcev in sodelujočih na olimpijskih igrah povečuje namestitvene kapacitete in transport na prizorišča.

21. Kako se po latinsko imenuje rastlina na sliki 9?

(1točka) Slika 9: Rastlina

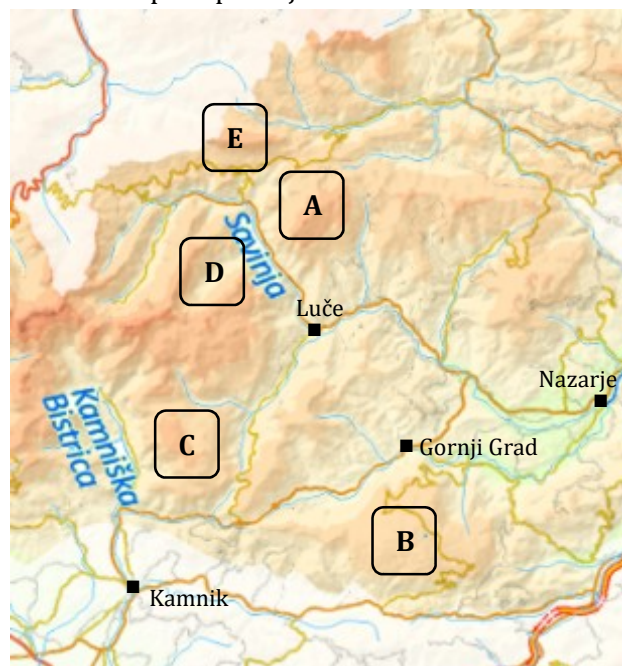

Foto: B. Stojilković, 2021.

22. Poimenuj vrhove, planote in doline, ki so označene s črkami na sliki 10. (2 točki)

	Ime
vrh A	
planota B	
planota C	
dolina D	
vrh E	

Slika 10: Alpske pokrajine

Vir: Jeršin Tomassini, K., Janžekovič, M., 2015. Alpske pokrajine. Geografija 9. Ljubljana: ZRSŠ, str. 129—152.

23. Kaj označuje rdeča prekinjena črta na zemljevidu na sliki 11? (1 točka)

- Slovensko planinsko pot.
- Zahodno mejo Triglavskega narodnega parka.
- Rapalsko mejo 1920—1941.
- Mejo območja izvajanja Alpske konvencije.
- Mejo območij z manj oz. z več kot 3000 mm letnih padavin.

Slika 11: Julijske Alpe

Vir: GURS. 2021. URL: [e-Geodetski podatki \(gov.si\)](https://e-Geodetski.podatki.gov.si/); vsebina: A. Polšak

24. Oglej si sliko 12, ki jo je planinec posnel z vrha Bavškega Grintavca. S pomočjo zemljevida na sliki 11 poimenuj označeni vrh (A) in dolino (B). (2 točki)

	Ime
vrh A	
dolina B	

Slika 12: Razgled z Bavškega Grintavca

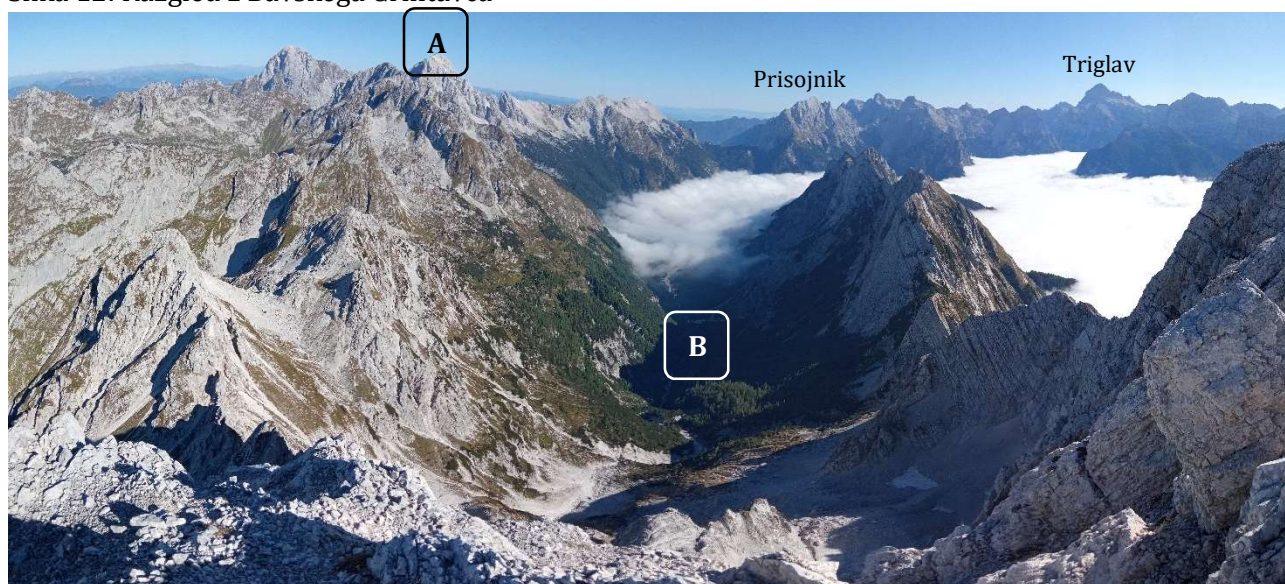

Foto: B. Stojilković, 2021.

25. Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

(1 točka)

»Mejo med lediščem in tališčem ledenika predstavlja meja, ki jo v angleščini označujejo kot ELA. To je tista nadmorska višina, nad katero led v glavnem nastaja, pod njo pa večinoma izginja.«

Vir: Ferk, M., Pavšek, M., 2012. Od ledeniške krnice do čelne morene. Planinski vestnik, 2012, 2, str. 10–13.

Kako imenujemo črto oz. območje, kjer je taljenje ledenika približno enako rejenju ledenika?

26. Navedi in opiši en dokaz, ki ga opaziš na sliki 13, za to, da je površje preoblikoval ledenik. (1 točka)

Slika 13: Ledeniško preoblikovanje površja

Foto: A. Polšak, 2020.

27. Slika 15 prikazuje ledenik pod Skuto v Kamniško-Savinjskih Alpah. Navedi in obrazloži dva dejavnika, ki omogočata ohranjanje tega ledenika. (2 točki)

Obrazložitev vpliva prvega dejavnika:

Obrazložitev vpliva drugega dejavnika:

Slika 15: Ledenik pod Skuto

Vir: Pavšek, M.; Trobec, T. 2010. Ledenik pod Skuto. DEDI – digitalna enciklopedija naravne in kulturne dediščine na Slovenskem URL: <http://www.dedi.si/dediscina/60-ledenik-pod-skuto> (citirano 25. 1. 2022).

28. Poveži soteske s širšim okoljem, v katerem se nahajajo. (1 točka)

___ Predelica	A Idrijsko hribovje
___ Gačnik	B Mangart
___ Možnica	C Kaninsko pogorje
___ Koritnica	D Krnsko pogorje
___ Kozjak	

29. Izberi naselja, ki so v območju Triglavskega narodnega parka. (2 točki)

- a) Stara Fužina.
- b) Bohinjska Bistrica.
- c) Koprivnik.
- d) Gorjuše.
- e) Bovec.
- f) Log pod Mangartom.

30. Nekatere vrste mobilnosti (npr. promet po cestah) lahko na zavarovanih območjih nadomestijo tudi pešpoti. Navedi tri pogoje, ki morajo veljati za pešpoti, da lahko te nadomestijo cestni promet. (2 točki)

Pogoj 1: _____

Pogoj 2: _____

Pogoj 3: _____

31. Utemelji, zakaj je cesta čez Vršič posebnega pomena v primerjavi s cestami v alpske doline Vrata, Kot, krma, Planica ali s cesto na Mangartsko sedlo. (1 točka)

32. Naštej tri vzroke iz priporočene literature, ki vplivajo na nenavadno veliko smrtnost beloglavega jastreba in planinskega orla zaradi trkov z vetrnicami (vetrnimi elektrarnami). (2 točki)

Vzrok 1: _____

Vzrok 2: _____

Vzrok 3: _____

33. Vetrne elektrarne predstavljajo obnovljivi vir energije, kar pa ni edini razlog za velike apetite po njihovi gradnji v slovenskih gorah. Navedi dva razloga, ki še dodatno prispevata k temu, da je zamisel o postavitvi vetrnic v Sloveniji privlačna. (1 točka)

Razlog 1: _____

Razlog 2: _____

34. Zapiši tri dejavnosti, s katerimi so zavedni slovenski planinci (gorniki) skušali v slovenskih Alpah tekmovali z nemškim vplivom oz. s katerimi so se uprli nemškemu »prisvajanju« naših gora v 19. in začetku 20. stol. (2 točki)

Dejavnost 1: _____

Dejavnost 2: _____

Dejavnost 3: _____

35. Glede na sliko 16, zapiši imeni držav, ki ju je razmejeval prikazan mejni kamen št. 10. (1 točka)

Država 1: _____

Država 2: _____

Slika 16: Mejni kamen

Vir: Mikša, P., 2021. Od gore do simbola: Triglav in njegova vloga pri Slovencih. Geografija v šoli, 29, 2, str. 6–14.

36. Občina Bohinj sodi brez dvoma v sam vrh (v slovenskem merilu) glede na uvajanje trajnostne mobilnosti kot podpore turizmu. Imenuj vsaj štiri konkretne ukrepe oz. aktivnosti na področju javnega potniškega prometa ter promocijskih aktivnosti, ki jih tam izvajajo. (2 točki)

PODROČJE	UKREP/AKTIVNOST
Javni potniški promet	1. _____ 2. _____
Promocijske aktivnosti	1. _____ 2. _____

37. Vožnja s štirikolesniki je problematična tako v zavarovanih območjih kot tudi drugod v naravi. Z argumenti in/ali primeri pojasni dva negativna vpliva na naravo (pod a) in dva negativna vpliva na ljudi v naravnem prostoru (pod b) ter predlagaj možno rešitev (pod c) za razrešitev enega navzkrižja.
(3 točke)

a) Negativna vpliva na naravo

b) Negativna vpliva na ljudi

c) Možna rešitev

38. Z opisom vzroka in posledice pojasni vpliv globalnega segrevanja, ki se lahko izrazi v prihodnosti na področju turizma v Alpskih pokrajinah Slovenije.
(1 točka)

39. Načrtuj, kako bi lahko sam/-a spodbujal/-a gorsko identiteto državljanov Slovenije danes. Zapiši dva različna predloga.
(2 točki)

Predlog 1: _____

Predlog 2: _____
